

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Dana Glatznerová

Slovné hodnotenie žiakov v geografii.

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava
2015

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Dana Glatznerová

Kontakt na autora: Základná škola, Za kasárňou 2, 831 03 Bratislava
dana.glatznerova@gmail.com

Názov OPS/OSO: Slovné hodnotenie žiakov v geografii

Rok vytvorenia 2015

OPS/OSO: XIII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: RNDr. Mária Nogová, PhD.

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Edukácia, slovné hodnotenie, inklúzia, základná škola.

Anotácia

V práci skúmame, porovnáваме a prehodnocujeme vplyv alternatívneho slovného hodnotenia a klasifikácie ako nástroja na hodnotenie činnosti žiaka. V procese alternatívneho slovného hodnotenia skúmame vzájomné vzťahy učiteľa a žiaka v každodennej práci v škole, konštruktívne pripomienky učiteľa na správanie a prácu žiaka, motiváciu podporovanú legislatívnym modelom a tiež záverečné slovné hodnotenie. V práci analyzujeme modelové slovné hodnotenia z rozličných škôl a krajín a popisujeme zmysel a význam hodnotenia.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Hodnotenie učebnej činnosti a výkonu žiaka – aktualizačné 221/2010 – KV

Hodnotenie žiakov primárneho vzdelávania zamerané na slovné hodnotenie a sebahodnotenie – aktualizačné 1370/2014 – KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ	6
1.1 EDUKÁCIA ŽIAKOV	6
1.1.1 VÝVINOVÉ ŠPECIFIKÁ U MLADŠÍCH ŽIAKOV	7
1.1.2 VÝVINOVÉ ŠPECIFIKÁ U STARŠÍCH ŽIAKOV	7
1.2 POTREBA HODNOTENIA U ŽIAKOV	8
1.3 KRITÉRIÁ HODNOTENIA	9
1.4 LEGISLATÍVNE NORMY	10
1.5 TYPY HODNOTENIA	11
1.6 ALTERNATÍVNE HODNOTENIE V USA	12
1.7 VÝZNAM SLOVNÉHO HODNOTENIA V PRAXI	13
2 APLIKAČNÁ ČASŤ	14
2.1 METODICKÁ UKÁŽKA VYUČOVACEJ HODINY S APLIKÁCIOU SLOVNÉHO HODNOTENIA	14
2.2 UKÁŽKA ZÁVEREČNÉHO SLOVNÉHO HODNOTENIA V GEOGRAFII V 6.ROČNÍKU.	17
2.3 UKÁŽKA ROZVOJA POZITÍVNEHO HODNOTENIA V PROJEKTOVOM UČENÍ	18
2.4 POZITÍVNE VÝSLEDKY PRIESKUMU V OBLASTI SLOVNÉHO HODNOTENIA U ŽIAKOV	19
2.4.1 POPIS VÝSKUMU	19
2.4.2 VÝSLEDKY A ICH INTERPRETÁCIA	20
2.4.3 ZÁVERY VÝSKUMU	22
ZÁVER	23
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV	24
ZOZNAM PRÍLOH	25

ÚVOD

So slovným hodnotením sa autorka prvýkrát stretla pri čítaní koncoročných vysvedčení synovcov z USA. Výrazne ju tento prístup zaujal a ovplyvnil jej názor na hodnotenie žiakov v procese edukácie v škole. Človek je vo svojom živote neustále hodnotený. Najintenzívnejšie si to začína uvedomovať práve v škole, kedy za svoje výkony a prácu dostáva známky. Dôležité však je, aby toto hodnotenie bolo pre neho motivujúce vo vzťahu k práci na sebe.

Určite málokto pochybuje o tom, že povolanie učiteľa nie je náročné. Jeho hodnotenie a rozhodnutia sú pozorne sledované žiakmi, rodičmi, kolegami, nadriadenými ako aj širším okolím. Od učiteľa sa vyžaduje, aby bol vnímavý, objektívny a spravodlivý. Je však možné zaistiť spravodlivosť v edukácii iba prostredníctvom klasifikácie, ako ju poznáme v tradičnom modeli ešte aj dnes? Ako ohodnotiť žiaka, ktorý splní nanajvýš základnú úlohu, ale vyvinie pritom veľké úsilie v porovnaní so žiakom, ktorý zvládne ľahko aj úlohy navyše? Každý žiak, ktorý pracoval podľa svojich možností a snažil sa splniť úlohu čo najlepšie, má právo byť kladne ohodnotený. V praxi to však nie je také jednoduché. Žiaci sa porovnávajú medzi sebou a sú veľmi citliví na spravodlivý prístup učiteľa a jeho hodnotenie. Práve tu môže učiteľovi pomôcť konkrétne slovné hodnotenie, popis žiakovho úsilia a snahy, ktorý zároveň kladne motivuje adepta. Rovnako dôležitým sa javí aj vedenie žiakov k sebahodnoteniu slúžiacemu na posúdenie seba samých, svojich výkonov, zručností a schopností.

Hodnotenie plní síce viacero funkcií, ale najvýznamnejšou sa javí výchovná, ktorá umožňuje pripraviť žiaka na budúcnosť. V tomto procese zohráva veľmi dôležitú úlohu učiteľ, ktorý sa musí naučiť racionálne zvážiť svoj postup a vyjadriť svoje hodnotenie slovnou formou tak, aby žiaka nezranil. Podieľa sa na formovaní sebavedomia žiaka, ovplyvňuje jeho postoj k edukácii a ďalšiu profesionálnu dráhu.

Svoje skúsenosti a poznatky ponúkam v teoreticko-aplikačnom type atestačnej práce. Teoretická časť práce slúži ako východisko k aplikačnej časti a aj ako zdôvodnenie a interpretovanie aplikačného produktu. Práca v prvej časti analyzuje filozofiu modernej pedagogiky v danej problematike a legislatívu, predstavuje teoretickú bázu hodnotenia. V druhej časti ponúka mne osvedčený model hodnotenia, špecifikuje a charakterizuje ho a ponúka konkrétne ukážky jeho využitia v praxi na hodinách geografie. Výsledky praktickej časti sú sondou do žiackeho vnímania hodnotenia učiteľmi, ale aj reakcie rodičov na ich známky. Bežná klasifikácia tak, ako ju poznáme, nezohľadňuje osobitosť žiaka a nemá výpovednú hodnotu o tom, ako žiak pracuje, ako sa usiluje, aké má schopnosti, nadanie, zručnosti, kompetencie, alebo naopak objektívne problémy.

Hlbšie poznanie súvislostí medzi klasifikáciou a slovným hodnotením môže prispieť k zlepšeniu celkového hodnotenia žiaka v škole. V edukačnom procese, ktorý je cielene zameraný na rast osobností detí a rozvoj ich poznávania, musí hodnotenie zohrávať pozitívnu kľúčovú úlohu a poskytnúť každému žiakovi príležitosť byť úspešný.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

V teoretickej časti našej práce sa pokúsime ponúknuť základné východiská na to, aby sme podporili myšlienku slovného hodnotenia na školách v celom vyučovacom procese. Popisujeme zmysel a princíp edukácie detí v školách, ich potreby, špecifiká ich vývinu v procese rastu, potrebu pozitívneho hodnotenia a podpory. Následne v druhej časti nielen ukazujeme na konkrétne možnosti realizácie slovného hodnotenia, ale predstavujeme aj reálnu skúsenosť v dotazníkovom prieskume u žiakom, kde naše teoretické východiská podporujeme overením v praxi.

1.1 EDUKÁCIA ŽIAKOV

Počas práce učiteľa vyvstáva dôležitá otázka: Čo je dôležitejšie pre učiteľa – vzdelanie alebo výchova? Latinský výraz *educatio* znamená vychovávanie, výchova. Môžeme preto usúdiť, že pôvodný význam slova dáva dôraz na výchovnú zložku. Až neskôr sa do tohto pojmu zaradilo aj vzdelávanie v užšom slova zmysle – učenie sa.

Zmyslom edukácie žiaka je rozvoj jeho osobnosti so zameraním na jeho individuálny proces socializácie a učenia sa, nie na dosiahnutie vytýčených cieľov, ktoré sú vyžadované spoločnosťou. Aj vďaka motivácii sa zo žiaka stáva harmonická osobnosť. Dieťa má porozumieť učivu, ale pritom dosahovať svoje vlastné ciele. Kvalita a kvantita rastu dieťaťa by sa nemala posudzovať iba podľa normy spoločnosti, nastavenej v učebných štandardoch, ale aj podľa individuality a schopností jednotlivého dieťaťa. A práve v tomto vidíme veľký prínos školského zákona č. 245/2008 Z.z. Dieťa totiž vníma nielen ako objekt, ktorý má splniť vopred stanovené požiadavky pre všetkých rovnaké, ale zdôrazňuje harmonický rozvoj osobnosti v súlade s jeho individuálnymi predpokladmi. Výchovu a rozvoj osobnosti dieťaťa považujeme za dôležitejšie ako samotné učenie sa vedomostiam. Ak sa pri vzdelávaní prioritne zameriame na harmonický rozvoj dieťaťa a dosiahneme, že dieťa bude v školskom systéme prežívať spokojnosť a radosť, môžeme dosiahnuť oveľa väčší vzdelávací efekt, pretože dieťa je motivované, vnútorne slobodné a pripravené pre prijatie nových informácií, zručností a vedomostí.

Latinské sloveso *educere* pozná okrem významu vychovávať aj význam vyvádzať, či pestovať. Úlohou učiteľa je nielen vyvádzať žiakov smerom k svetlu, ale aj ku sebazdokonaleniu. Vyjadruje tiež dôležitú starostlivosť, ktorá je obsiahnutá práve v prenesenom význame pestovať. Učiteľ nie je potom len ten, ktorý odovzdáva vedomosti, ale aj „záhradník“, ktorý dokáže využívať individuálny prístup v starostlivosti o rast a harmonický rozvoj osobnosti dieťaťa.

Matějček (2008) uvádza podobné chápanie vzťahu k dieťaťu ako k jedinečnej individualite, keď týranie vníma nielen ako fyzické ubližovanie, ale aj ako nedostatok lásky k dieťaťu. Ak dieťa nedostáva od dospelých pozitívne sebaoprotvrdenie, hodnotenie, čiže lásku, nedosahuje jeho harmonický rozvoj, ktorý je cieľom vzdelávania dieťaťa. Následkom toho sa znižuje motivácia dieťaťa, ktorá je základom každej výchovy (Prekopová 2009, Matějček 2007). Dieťa už nedokáže pracovať naplno na svojom všestrannom rozvoji a kvalita jeho práce sa výrazne znižuje. Postupným zameškávaním rastu sa v konečnom štádiu dieťa nedostane k želanej najvyššej individuálnej méte.

1.1.1 VÝVINOVÉ ŠPECIFIKÁ U MLADŠÍCH ŽIAKOV

Je to obdobie od 6. roku života po pubertu začínajúce vstupom dieťaťa do školy až po prechod na vyšší stupeň v piatom ročníku. Ako uvádza Erikson (2002 In Veselský, 2011) je to obdobie zvýšeného porovnávania a hodnotenia vlastných schopností a zručností s druhými deťmi. Dobré zvládnutie krízy tohto obdobia vedie k cnosti kompetencie, obrazu o sebe ako o človeku schopnom samostatne zvládnuť a dokončiť určitú úlohu. Erikson tu vidí dva možné extrémny:

- a) smerovanie vzťahov späť k závislosti od vlastnej rodiny (poznačeného vzťahmi rivality) a únik od rozvíjania vzťahov v širšej spoločnosti,
- b) preexponovanie snaživosti spojené s ignoráciou vzťahov s druhými ľuďmi.

V nadväznosti na to sa uvádza fáza usilovnosti a snahy, citovej vyrovnanosti, pozitívnej mysle, stability, v ktorej sa vyvíjajú kognitívne funkcie a sebakontrola (Vágnerová, 2005). Dieťa je výrazne závislé na autorite vychovávateľa, často až nekriticky. Okolité svet dospelých má v tejto fáze vývoja dieťaťa veľký vplyv na rozvoj jeho osobnosti priamym pôsobením. Blízke prepojenie medzi učiteľom a dieťaťom poukazuje na potrebu používať hodnotenie ako citlivý nástroj pre rozvoj osobnosti dieťaťa, pretože dieťa vníma hodnotenie často absolútne. Môžeme z toho usúdiť, že práve v tomto období bude dôležité odovzdať dieťaťu pozitívne sebaoprotvrdenie, pocit istoty, bezpečia a vlastnej kompetentnosti. Pozitívne verbálne i neverbálne prejavy majú za následok väčšiu sebadôveru v náročnom období dospievania. Usilovnosť, typická pre začiatok školskej dochádzky u detí, by mala byť veľmi jasne odlišovaná od samotnej osoby dieťaťa a to v tom zmysle, že jeho výkon sa môže meniť, ale jeho vlastná dôstojnosť a hodnota je nemenná a nevyčísľiteľná. Dieťa i pedagóg sa musia naučiť odlišovať čiastkové úspechy v správaní a učení od miery individuality osobnosti. Učiteľ by sa mal vyhýbať negatívne i pozitívne nálepkovaniu jeho osoby ako napr. „*ty si šikulka, lenivec, máš naviac*“ a pod. Oproti tomu má rozvíjať sebahodnotenie dieťaťa v oblasti svojich výkonov, keď používa konkrétne a popisné hodnotenie práce a činností, napr. „*naučil si sa písať i používať vybrané slová v diktátoch, ale nie vždy sa ti podarí písmená umiestniť správne do riadku*“ a zároveň potvrdzujeme nemennú identitu dieťaťa: „*Aj keby sa ti čokoľvek nepodarilo, ty sám budeš vždy dôležitý práve taký, aký si, bez ohľadu na tvoje výsledky.*“ Týmto spôsobom vyjadrovania poskytujeme dieťaťu podnety na zlepšenie čiastkových zručností, ale zároveň mu dávame dostatok priestoru pre jeho vlastný pozitívny sebaobraz.

1.1.2 VÝVINOVÉ ŠPECIFIKÁ U STARŠÍCH ŽIAKOV

Obdobie dospievania je poznačené hľadaním vlastnej identity v boji proti neistote, ktorá vyplýva z hľadania vlastnej roly a identity. Dospievajúci hľadá odpoveď na otázky „*Kto som? Aký je zmysel môjho života? Ako ma vnímajú druhí?*“ Vnútorne problémy dospievajúcich sa sústreďujú na porovnávanie sa s druhými. Erikson (2002, In Veselský, 2011) zdôrazňuje, že úsilie uvedomiť si zmysel svojho života a zmysel sveta je zdravý, životaschopný proces posilňujúci osobnosť. Hľadanie identity má mnoho aspektov, najdôležitejším sa javí rozhodovanie o povolání, ktorému položilo základ predchádzajúce obdobie (sila kompetencie osobnosti) a v tomto období dospievajúci

hľadá spôsoby, ako využiť svoje schopnosti a zručnosti. Rýchly fyzický rast na jednej strane robí dieťa už dospelým, ale na druhej strane nepripraveným na prevzatie zodpovednosti a záväzkov dospelého jedinca. Určitá miera zmätku a neistoty je prirodzená a vysvetľuje chaotický, nestály rozmer správania dospievajúcich. Popri snahe byť dospelým sa objavuje aj vyhýbanie sa riešeniu konfliktov. Jedinec pátra po hodnotách a po najširšom možnom zmysle vlastného života i behu životných dejín.

Takto sa základnou hybnou silou stáva cnosť vernosti (udržovanie vernosti, viery, spolupatričnosti voči kamarátom alebo skupinám, k milovanému, k stupnici hodnôt, ideológií, náboženstvu, hnutiu alebo etnickej skupine), ktorá reprezentuje akýsi vyšší stupeň dôvery, ktorej základ sa položil ešte v ranom detstve. Táto dôvera nie je len o schopnosti sebadôvery a dôvery k iným, ale aj schopnosti byť dôveryhodným. Toto obdobie charakteristické veľkými búrkami, sprevádza ho emočná instabilita, impulzivita, náladovosť, nadmerná kritickosť, nejasný sebaobraz (Vágnerová 2005). V tomto období potrebuje pri hodnotení jedinec nadväznosť na predošlé štádium so zvýraznením pozitívneho potvrdenia identity práve v súvislosti s nestabilnými výkonmi. Hodnotenie by malo oddelovať vonkajšie prejavy a úspechy dieťa od jeho vlastnej osoby. Učiteľ sa snaží popisovať videné a počuté a zároveň ho uistiť o stálej osobnej podpore. Uvádžame konkrétny príklad: „Juraj, v poslednom čase sa ti asi nepodarilo urobiť si viackrát úlohu, chcem byť dôsledný a tak ako u akéhokoľvek iného žiaka, hodnotím tvoju domácu prípravu päťkou. Napriek tomu máš moju stálu podporu, môj vzťah k tebe sa nemení.“ Premennivý vnútorný svet dieťaťa potrebuje od učiteľa jasné a pevné zásady, ktoré by dieťaťu pomohli k istote vonkajšieho sveta a usporiadaniu hodnôt.

1.2 POTREBA HODNOTENIA U ŽIAKOV

Aby sme mohli individuálne žiaka hodnotiť, musíme si vysvetliť pojem žiak, jeho potreby a prístupy k nemu. Zákon č. 245/2008 Z.z. v §2 ods. h) definuje, že *výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na zabezpečenie podmienok, organizácia a realizácia výchovno-vzdelávacieho procesu spôsobom, ktorý primerane zodpovedá potrebám telesného, psychického a sociálneho vývinu žiakov.*

Metodický pokyn na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011, čl. 1 ods. 7 a) v súvislosti s predošlým uvádza, že *učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť*, ako to uvádzajú aj Lang a Berberichová (1998). Práve školský zákon č. 245/2008 Z.z. a taktiež vyššie uvedený Metodický pokyn na hodnotenie žiakov umožňuje učiteľovi individuálne k žiakovi pristupovať, aby mu tým zaručil rešpektovanie individuálneho rozvoja. V praxi sa môžeme stretnúť so špecifickými situáciami, ktoré výrazne vplyvajú na výkon žiaka a učiteľ by ich mal rešpektovať a citlivo na ne reagovať i v hodnotení, napr. rozvod rodičov, smrť rodinného príslušníka, sociálne znevýhodnenie, súrodenecká rivalita pri príchode nového súrodenca a i. Z hľadiska vývinovej psychológie môžeme tiež rozlíšiť problémy súvisiace špecificky s vývinom dieťaťa. Vágnerová (2005) uvádza napr. hormonálne zmeny v období dospievania, striedanie nálad, kritické myslenie a odpor voči autoritám, nedostatok sebakritiky, znížené sebavedomie, potrebu vyhľadávať partie, stotožňovanie sa s idolmi a pod. Vnímaním týchto problémov a patričné citlivé reagovanie na ne zo strany rodiča, učiteľa, vychovávateľa vytvára priestor pre

komunikáciu a dôverný vzťah s dieťaťom v náročnom období dospievania. Byť v dobrom vzťahu s dieťaťom je zároveň najlepší predpoklad pre úspešné zvládanie školských nárokov.

Je viacero žiakov, ktorých centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie diagnostikujú ako žiakov s poruchami učenia alebo správania, pričom ako primárnu príčinu vidia práve nevhodný vplyv či zanedbanie zo strany školského, alebo rodinného prostredia. Skvalitnením a modernizáciou pedagogického prístupu dokážeme preventívne predchádzať mnohým poruchám učenia a správania. Dieťa s pomalším psychomotorickým tempom a ešte nedostatočne vyvinutým CNS v prvom ročníku potrebuje od učiteľky zvýšenú časovú dotáciu, individuálny prístup, úzku spoluprácu s rodičmi, intenzívne povzbudzovanie a motivovanie dieťaťa. Ak si dieťa získame pre spoluprácu a poskytneme mu dostatok podpory a priestoru, postupným napredovaním dosiahne požadovaný priemerný výkon v triede. Naopak, ak je dieťa sústavne konfrontované so svojim neúspechom a neschopnosťou, ak je na neho vyvíjaný tlak a časový stres, začne strácať motiváciu, je frustrované, postupne sa dostáva do odporu a nechuti k učeniu, až to nakoniec vyústi do výrazného zhoršenia prospechu. Môžu sa objaviť psychosomatické poruchy a v konečnom dôsledku dochádza k pozastaveniu harmonického vývoja dieťaťa.

Úlohou pedagógov je vytvárať taký priestor pre individuálny prístup, aby pôsobil na dieťa preventívne. Predídte sa tak oveľa náročnejším postupom, ktoré je potrebné vyvinúť na korekcie dlhodobých nepriaznivých vplyvov negatívnych javov. Často sa stretávame u detí s poruchami učenia a správania s tým, že boli dlhodobo vystavené nepriaznivým vplyvom a neboli dostatočne saturované ich individuálne potreby.

1.3 KRITÉRIÁ HODNOTENIA

Jednotlivé štádiá vývinu dieťaťa sú sprevádzané krízami (Erikson 2002, In Veselský, 2011). Obdobie piateho štádia (12 – 18 rokov) charakterizujú pocity menejcennosti a potreba sebaopotvrdenia. Toto sebaopotvrdenie je u dieťaťa výrazne závislé od hodnotenia a reakcií zo strany dospelých (rodič, učiteľ...) (Matějček, 2008). Učiteľ ako profesionál zohráva veľkú úlohu, porozumieť dieťaťu a jeho práci a slovným hodnotením mu ponúknuť dostatok motivácie, chuti, podpory, aby nachádzal vo svojej práci a v živote skutočný zmysel. Každé dieťa má nejaký dar a nadanie, ktorými môže byť prínosom pre ostatných; a táto odlišnosť obohacuje učenie a výchovu (Lang, Berberichová, 1998).

Základným kritériom hodnotenia by mala byť individuálna norma. Dieťa sa neporovnáva s ostatnými deťmi, ale má dosahovať učením svoj individuálny harmonický rozvoj. *„Jedna z najdôležitejších stránok roly učiteľa je reagovanie na úspechy a neúspechy detí. Úspech by mal byť hodnotený podľa toho, čo dané dieťa môže dokázať a nie iba podľa kritérií vyučovaného predmetu a výkonu obvykle dosahovaného ostatnými rovnako starými deťmi. Pri nezdaroch si treba uvedomiť, že chyby sú organickou a podstatnou súčasťou procesu učenia. Zaošťovanie dieťaťa nie je zlyhaním, ale znamením, že potrebuje pomoc!“* (Fontana, 2003). Kaprálek a Bělecký (2004) ďalej dodávajú, že *„ešte i dnes časté súťaženia, rebríčky, porovnávania, vytváranie poradí, bezhlavé*

známkovanie degradujú hodnotenie a majú zničujúci vplyv na sebadôveru hodnotenia žiaka. Takto vytvárame v triede „trvalé hviezdy“ a súčasne „trvalých outsiderov“.

Legislatívne záväzným kritériom hodnotenia sú aj kompetencie žiaka, ako to predkladajú Odporúčanie Európskeho parlamentu a rady (2006): *„komunikácia v materinskom jazyku, komunikácia v cudzích jazykoch, matematická kompetencia a základné kompetencie v oblasti vedy a techniky, digitálna kompetencia, naučiť sa učiť, spoločenské a občianske kompetencie, iniciatívnosť a podnikavosť a kultúrne povedomie a vyjadrovanie.“* Ide o všeobecné normy školského rozvoja osobnosti. Každý žiak môže dosahovať tieto kompetencie rôzne, svojím spôsobom a zároveň svojou cestou. Dieťa s oslabenou mechanickou pamäťou sa môže naučiť učiť analýzou poznatkov, nie ich mechanickým zhromažďovaním. Stačí, že vie spracovávať informácie a tým prejaví schopnosť učiť sa.

Aby sme prenikli do štruktúry a okolností hodnotenia, popíšme si Slavíkov vzorec hodnotenia (1999): *„psychický terén + spôsob hodnotenia + sociálny kontext = miera pohody žiaka.“* Psychický terén je stav na strane žiaka, s akým psychickým základom prichádza, čo sa v ňom odohráva, ako sa cíti a aké potreby má práve nenaplnené. Ak použijeme ten istý spôsob hodnotenia u dvoch rôznych detí, môže mať práve vďaka ich vnútorného psychologickému pozadiu iný dopad. Nemenej dôležitý sa javí aj sociálny kontext, teda prostredie, v ktorom dieťa funguje, ale aj prostredie, v ktorom sa hodnotenie aplikuje. Na jednej strane je tu rodinné zázemie, ktoré odovzdáva dieťaťu veľmi veľa, vrátane systému hodnotenia. Vo veku dospievania sa skupina, v ktorej dieťa hodnotenie prijíma, ukazuje ako veľmi významný faktor procesu hodnotenia. Preto by mal učiteľ pri hodnotení dobre poznať individuálny kontext dieťaťa i jeho okolia, ako aj pravidlá vhodnej komunikácie a správneho hodnotenia. Nezabudnime v závere dodať, že najdôležitejším kritériom hodnotenia je vzťah, v ktorom *„dobré môže potrestať dieťa iba ten, kto ho má rád.“* (Matějček, 2007)

1.4 LEGISLATÍVNE NORMY

Hodnotenie má v našej legislatíve také miesto, aby učiteľovi umožňovalo pracovať so žiakom individuálne a dávalo mu priestor pre slovné hodnotenie, ako to uvádza Metodický pokyn na hodnotenie č. 22/2011: *„V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči nemu. Predmetom hodnotenia sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s osnovami, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.“* (čl. 1, ods. 8) Hodnotenie týchto uvedených zložiek podporuje našu mienku o dôležitosti výchovy v procese učenia.

„Pri celkovom hodnotení sa pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch hodnotí kvalita vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru klasifikácie za príslušné obdobie. Riaditeľ určí spôsob, akým budú triedni učitelia a vedenie školy informovaní

o stave hodnotenia žiaka v triede, zabezpečí zjednotenie hodnotiacich kritérií u všetkých učiteľov školy.“ (čl. 4, ods. 3 Metodického pokynu na hodnotenie 22/2011).

Z hľadiska správania sa nám ponúkajú nasledovné usmernenia: „*Kritériom na hodnotenie správania je dodržiavanie pravidiel správania žiaka a školského poriadku počas hodnotiaceho obdobia. Učitelia pritom využívajú najmä pozitívnu motiváciu.*“ (čl. 9, ods. 2 Metodického pokynu na hodnotenie 22/2011). Školský poriadok zohráva pri hodnotení správania dôležitú rolu, a preto by mal byť veľmi starostlivo vypracovaný, aby odzrkadľoval modernú pedagogickú filozofiu a prax. Zatiaľ je možné získať pochvalu hlavne „*za mimoriadny prejav aktivity a iniciatívy, za záslužný alebo statočný čin, za vzorné správanie a za vzorné plnenie povinností*“, čo sa nám vidí nedostatočné. Chýba napríklad možnosť udeliť pochvalu za vnímavosť a citlivosť voči druhým, za snahu pracovať na sebe, za pomoc učiteľovi, alebo spolužiakovi a podobne.

Nazdávame sa, že v legislatíve absentuje väčší priestor pre záverečné slovné hodnotenie, bola by vhodná aj redukcia klasifikácie na nižších stupňoch a správna motivácia žiaka. Ak sa klasifikácia používa iba na to, aby žiaka nútila k výkonu, nestačí to. Potrebujeme nanovo objaviť význam hodnotenia ako motivačného nástroja pre pozdvižnutie úrovne osobnosti žiaka a jeho harmonický rozvoj. Každý žiak môže dosiahnuť svoje maximum, ak sa mu dostáva správnej dávky podpory a motivácie. K tomuto bude musieť prispieť aj legislatíva, ktorá by sa mohla inšpirovať napr. fínskym modelom, kde sa známkovanie objavuje u žiaka až vo vyšších ročníkoch a pod.

1.5 TYPY HODNOTENIA

Uvedme rozdelenie jednotlivých typov hodnotenia podľa rozličných kritérií (Križo, 2013):

- **priebežné (formatívne)** hodnotenie je zamerané na podporu ďalšieho efektívneho učenia žiakov. Je zhodnotením úrovne prospechu žiaka. Učiteľ sleduje túto úroveň v priebehu dlhšieho časového obdobia. Formatívne hodnotenie potom poskytuje učiteľovi aj žiakovi užitočnú spätnú väzbu. Môže mať verbálne i neverbálne vyjadrenie. Priebežné hodnotenie má aj diagnostickú úlohu – zacieluje sa na odhalenie učebných ťažkostí a problémov žiakov a dáva priestor pre didaktickú prácu s chybou;
- **záverečné (sumatívne)** hodnotenie stanovuje úroveň dosiahnutých znalostí v určenom časovom období, obvykle na konci určitého vyučovacieho obdobia. Je konečným zhodnotením na konci výučby predmetu a zároveň akýmsi auditom do ďalšej práce;
- **kritériálne** hodnotenie je hodnotenie jednotlivých výkonov podľa toho, či bolo splnené konkrétne kritérium. Kritériá na hodnotenie môžu byť štandardy, rôzne škály, stupnice, testy a i. Tento typ hodnotenia síce zabezpečuje v istom zmysle spravodlivosť a zavádza jeho jasnosť a stálosť, dodáva hodnoteniu väčšiu istotu, ale v konečnom dôsledku nezachytáva často veľkú skupinu problémových detí, ktoré potrebujú individualizovaný prístup;

- **normatívne** hodnotenie je hodnotením výkonu jednotlivých žiakov vo vzťahu k výkonom ostatných žiakov. Najlepší žiaci sú normou, podľa ktorej nastavujeme hodnotenie ostatných. Dnes je takéto hodnotenie veľmi časté a veľmi nemotivujúce;
- **formálne** hodnotenie nasleduje po predchádzajúcom upozornení žiakov, že sa uskutoční. Žiak má príležitosť učivo si zopakovať a na hodnotenie sa pripraviť;
- **neformálne** hodnotenie je založené na pozorovaní výkonov, ktoré žiaci podávajú ako súčasť bežných činností v triede;
- **škálové** hodnotenie je dobrou alternatívou hodnotenia cez širšiu škálu s možnosťou individuálneho hodnotenia, kde žiak na nejakej pomyslenej osi postupne smeruje k cieľu (napr. vyfarbuje stĺpec od nuly smerom k vrcholu, alebo vyfarbuje diely obrázka, ako postupne napreduje a i. – vid' príloha);
- **sebahodnotenie** žiaka – Samotné hodnotenie má postupne s vývojom dieťaťa sledovať prechod od hodnotenia učiteľom k sebahodnoteniu, od vedenia, k sprevádzaniu. V prílohe uvádzame vzor slovného hodnotenia kombinovaného s hodnotením učiteľa, ktoré sa vzájomne dopĺňajú. Na získanie kompetencie sebahodnotenia je ale mimoriadne dôležité najprv získanie potreby istoty a potvrdenia, správneho hodnotiaceho rámca zo strany učiteľa. Dieťa sa učí na elementárnej úrovni vyhodnocovať svoje reálne úsilie, prácu, proces a výsledky na základe podpory zo strany učiteľa a v súvislosti s cieľmi. K rozvoju sebahodnotenia prispieva práca s dynamikou v triede, skupinové preventívne sedenia zamerané na komunikáciu, vyjadrovanie pocitov, popis situácií, riešenie konfliktov cez sebahodnotenie v popisnom jazyku a pod.

1.6 ALTERNATÍVNE HODNOTENIE V USA

Vzdelávací systém USA je riadený Ministerstvom Školstva, Rekreaácie a Športu (The Minister of Education, Leisure and Sports – MELS). Vzdelávanie sa začína vo veku päť rokov v škôlke – kindergarden. Už tu sa prvýkrát stretávame so slovným hodnotením vo forme polročného a koncoročného vysvedčenia (vid' príloha).

Toto slovné hodnotenie sprevádza žiaka základnej a neskôr strednej školy spolu s klasifikáciou. V máji 2007 MELS zaviedlo nový model vysvedčení pre základné a stredné školy. Tieto vysvedčenia musia obsahovať okrem známky vyjadrenej v percentách aj globálnu známku pre každý predmet (každý predmet je na vysvedčení hodnotený viacerými známkami, ktoré vyjadrujú jednotlivé kompetencie), priemer triedy pre každý predmet a priateľské písomné hodnotenie žiaka, ktoré má za úlohu motivovať, podporiť a viesť žiaka, aby každý napredoval a zažíval úspech v učení. Slovné hodnotenie má byť zároveň spätnou väzbou pre rodičov žiaka o jeho pokroku a dosiahnutých výsledkoch. V tomto novom modeli vysvedčení je obzvlášť vyzdvihnutá dôležitosť komunikácie rodičov, učiteľov a žiakov s cieľom získať komplexný a pravdivý obraz o dieťati.

Žiaci sú hodnotení slovné ústne aj písomne v priebehu celého roka a to na základe pokroku, ktorý dosahujú. Na konci školského roka učiteľ vyhodnotí všetky čiastkové hodnotenia do konečného hodnotenia, v ktorom okrem vedomostí, splnenia učebných osnov a pokroku, ktorý žiak dosiahol, hodnotí aj jeho socializáciu v triede, spoluprácu s druhými, úsilie, ochotu pracovať a dotiahnuť prácu do konca, plnenie si povinností a písanie domácich úloh, poslušanie pokynov učiteľa, pracovné návyky, rešpektovanie názoru druhých a pravidiel v triede, samostatnosť pri práci, rozvoj zručností, zodpovednosť, starostlivosť o svoje pomôcky, sociálnu interakciu a mnohé ďalšie charakteristiky (viď príloha).

Výpovedná hodnota takýchto vysvedčení, ako aj štvrťročných, polročných, trištvrtročných a koncoročných hodnotení je naozaj veľká a poskytuje celkový obraz o žiakovi. Je dôležitá aj pre samotného žiaka, nakoľko mu sprostredkuje spätnú väzbu, motiváciu a podporu. (porov. Jurčovičová 2007).

1.7 VÝZNAM SLOVNÉHO HODNOTENIA V PRAXI

Slovné hodnotenie v praxi je dôležitým didaktickým nástrojom v práci s dieťaťom a jeho motiváciou, ale aj s rodičmi pri ich správnom nasmerovaní v ich výchovnom pôsobení. Nie je zanedbateľné, že i sám učiteľ pri tejto citlivej práci zdokonaľuje svoje pedagogické pôsobenie. Slovné hodnotenie má dopad na všetky zložky výchovného systému. Vyberme tie najdôležitejšie prínosy:

- * **Žiak** sa učí vážiť si sám seba a svoj sebaobraz si vytvára na základe pozitívneho popisného hodnotenia učiteľa aj rodiča, vyjadruje svoje pocity, konštruktívnu kritiku, spätnú väzbu a zamýšľa sa nad hodnotami. Je sprevádzaný pozitívnou podporou rodiča a učiteľa počas celého života.
- * **Učiteľ** sa učí citlivosti na detaily pri pedagogickej diagnostike, lepšie poznáva svojich žiakov, keď sa nimi zaoberá a učí sa ich správne hodnotiť, kvalitnejšie verbalizuje a pomenováva svoje pocity, postoje a pohľady, vnímavejšie reaguje na pokroky žiakov i v kontexte svojho odborného predmetu, je vnímavý na individuálne hodnotenie u integrovaných žiakov, poskytuje priestor pre inkluzívne vzdelávanie, kde dôležitá nie je uniformita, ale vzájomný rešpekt rôznych individuálnych schopností a vlastností žiaka.
- * **Rodič** hlbšie spoznáva svoje dieťa (bližšie to môžeme vidieť v prílohe), učí sa vnímať dieťa s jeho reálnymi vlastnosťami, prijímať svoje dieťa také, aké je, zreálnovať svoje požiadavky, vyjadruje svoje potreby a pocity.

Forma komunikácie, hlboké poznanie dieťaťa a jeho potrieb a kvalita vzťahov prinášajú do celého pedagogického procesu úplne novú klímu. Tieto formy sú ale v dnešnom hodnotiacom systéme takmer nepoužiteľné, pretože známkovanie samo o sebe je založené na pridelení číselného symbolu dieťaťu. Okrem toho naša klasifikácia využíva iba päťčíslnu stupnicu. Zatriediť deti a ich prácu do 5 stupňov je absolútnym nepochopením originality práce a života každého dieťaťa. Naopak, slovné hodnotenie môže využívať bohatú paletu slovných formulácií a nemusí sa obmedzovať na presne stanovenú šablónu.

2 APLIKAČNÁ ČASŤ

Druhá časť je vyústením teoretických materiálov a štúdií a skúmania v praxi do aplikácie v bežnej hodine. Snažili sme sa poukázať veľmi konkrétne na to, ako môžeme počas bežnej hodiny jednoducho a zároveň účinne poskytovať žiakom potrebné pozitívne hodnotenie a podporu. Taktiež máme možnosť vidieť, ako je možné zosúladiť ciele hodiny, metódy a formy s hodnotiacim procesom v prospech rastu osobnosti dieťaťa. Ako odovzdať dieťaťu poznatky, zručnosti a zároveň ho posúvať dopredu pozitívnou podporou. Poukazujeme tiež na to, čo by si mal učiteľ pri práci prioritne všímať. V závere kapitoly ponúkame aj ukážku záverečného slovného hodnotenia, ktoré konkrétne hodiny pretavujú do slovného zhrnutia za celý školský rok. Ďalšie ukážky možno vidieť v prílohách.

2.1 METODICKÁ UKÁŽKA VYUČOVACEJ HODINY S APLIKÁCIOU SLOVNÉHO HODNOTENIA

<i>Téma</i>	<i>Ročník</i>
Mexiko a štáty Strednej Ameriky a oblasti Karibského mora	6. ročník ZŠ
<i>Ciele</i> Čo si má žiak osvojiť	<i>Vstup</i> (na čo nadväzujeme)
<ul style="list-style-type: none">■ Ukázať na mape vybrané štáty, ich hlavné mesto, najväčšie mestá.■ rozvíjať schopnosť orientovať sa, objavovať a vysvetľovať■ rozvíjať chuť učiť sa■ hľadať a vysvetľovať vzájomné príčinnno-logické vzťahy■ vzbudiť záujem o cudzie krajiny a spôsob života ľudí v Strednej Amerike a oblasti Karibského mora■ získať základné informácie o Strednej Amerike a oblasti Karibského mora■ pochopiť základné kľúčové pojmy■ Popísať, v čom sú vybrané štáty výnimočné■ viesť žiakov k sebahodnoteniu	<ul style="list-style-type: none">■ žiaci dokážu charakterizovať podnebné pásma a typy krajín s ich charakteristickými črtami;■ vedia vymenovať a ukázať na mape jednotlivé svetadiely a oceány, orientovať a čítať z mapy,■ žiak ovláda základný geografický jazyk, geografické pojmy, geografickú sieť, vie sa orientovať na mape a interpretovať základné údaje z mapy■ žiak vie hodnotiť svoju prácu■ žiak popisuje svoje pocity a prežívanie
<i>Kompetencie</i> Čo chceme u žiaka rozvíjať	
<ul style="list-style-type: none">■ viesť k pochopeniu súvislosti medzi podnebným pásmom, rastlinstvom a živočíštvom, reliéfom, hospodárstvom a kultúrou štátov Strednej Ameriky;■ rozvíjať schopnosť čítať a interpretovať údaje z mapy;■ kultúrne povedomie a vyjadrovanie	

<ul style="list-style-type: none"> ■ hodnotiace a komunikačné zručnosti 	
Metódy a formy	Materiálne prostriedky
<ul style="list-style-type: none"> ■ motivačný rozhovor, ■ vysvetľovanie, ■ demonštrácia názorných pomôcok, ■ aktivizačný rozhovor, ■ práca s učebnicou a mapou. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ mapa Ameriky, ■ pracovné zošity ■ učebnice ■ atlasy ■ pieseň Piráti z Karibiku

Štruktúra hodiny a obsahu učiva	Čas	Metodické postupy a poznámky
--	------------	-------------------------------------

A. ÚVOD

1. Organizačný moment a sebareflexia

V závere sebareflexie sa aj učiteľ vpiše do mapy, povie krátko o svojich pocitoch a zároveň môže dať krátky priestor niektorým vybraným žiakom, aby vyjadrili, prečo sa umiestnili do tej ktorej časti mapy.

5'

kontrola pripravenosti žiakov, týždenníci 1 atlas do každej lavice a zavesia mapu na stojan, zápis do TK. Učiteľ na začiatku hodiny zisťuje, ako sa žiaci majú, ako sa cítia. Na tabuli je nakreslený jednoduchý obrys kontinentu Ameriky a žiaci sú vyzvaní, aby sa vpísali podľa svojich pocitov do vnútra kontinentu s tým, že čím lepšie sa cítia, tým viac sú v Severnej Amerike, čím horšie sa cítia, tým viac sú v Južnej Amerike. Nerozhodný postoj je umiestnený do Strednej Ameriky.

7'

2. Frontálne opakovanie s motivačným rozhovorom

Odkiaľ poznáte túto pesničku? Viete, kde sa tento film natočil? Čo vidíte na obrázkoch? (*smerujeme k úvodnému zoznameniu sa s lokalitou, ktorú budeme preberať*)

Vedel by niekto povedať, kde sa nachádza Stredná a Južná Amerika? Viete vymenovať oceány, moria, ostrovy? Poznate nejaké zaujímavé zvieratá, kultúrne, stravovacie, jazykové či podnebné charakteristiky? Poznate nejakých výnimočných športovcov odtiaľto? Aký šport je tu najobľúbenejší? (*deti si pomáhajú obrázkami*).

20'

Učiteľ rozdá rozličné farebné obrázky z časopisov z oblasti Strednej a Južnej Ameriky, pustí zvučku Pirátov z Karibiku a pomocou tohto prejde na motivačný a opakovací rozhovor

B. HLAVNÁ ČASŤ HODINY

1. Sprístupňovanie učiva (expozičia)

- Určenie polohy Strednej a Južnej

- Ameriky a štátov karibskej oblasti, oceánov, morí, znázornenie rovníka a obratníka Raka
- stručné charakteristiky podnebných pásiem a s tým spojené významné charakteristiky
 - ukázať jednotlivé štáty, hlavné mestá a iné významné miesta,
 - pomenovať a ukázať najväčšie ostrovy, Panamský prieply, a
 - stručne charakterizovať typické črty vybraných krajín,
2. Upevnenie nového učiva (1)
- Prečítanie si príslušného textu z učebnice, čítanie s porozumením, analýza a triedenie informácií, komentáre, otázky žiakov k textu,
 - Zapísať si stručné poznámky do pracovných zošitov,
 - Práca v dvojiciach s otázkami a úlohami v pracovnom zošite,

práca s atlasmi a mapou

10' krátke vysvetľovanie, demonštrácia na obrázkoch

Veľmi dôležité je viesť žiakov k aktivite a samostatnosti, ku kladeniu otázok ohľadne textu a učiva, viesť ich k porovnávaní faktov z preberaných krajín s našou krajinou, povzbudiť ich k samoštúdiu a tvorbe projektov, k vyhľadávaniu si rôznych zdrojov informácií a dôležitosti ich uvedenia.

Žiaci pracujú v lavici v dvojici a učiteľ chodí medzi nimi a napomáha ich diskusii, podporuje každý pozitívny moment v ich práci slovným popisným komentárom.

C. ZÁVER

1. Motivačný záver + zadanie domácej úlohy

Premyslite si do budúcej hodiny, prečo bol vybudovaný Panamský prieply a aký má význam. Zisti, ako dlho by si musel cestovať z Londýna do Mexika a koľko by bolo v Mexiku hodín, ak by si vyrazil o 8:00 ráno. Každý si premyslí, o čom si pripraví projekt z našej témy.

opakovací rozhovor

2. Slovné hodnotenie hodiny a aktivity žiakov, spätná väzba

Bližšie o projektoch v kapitole 2.3.

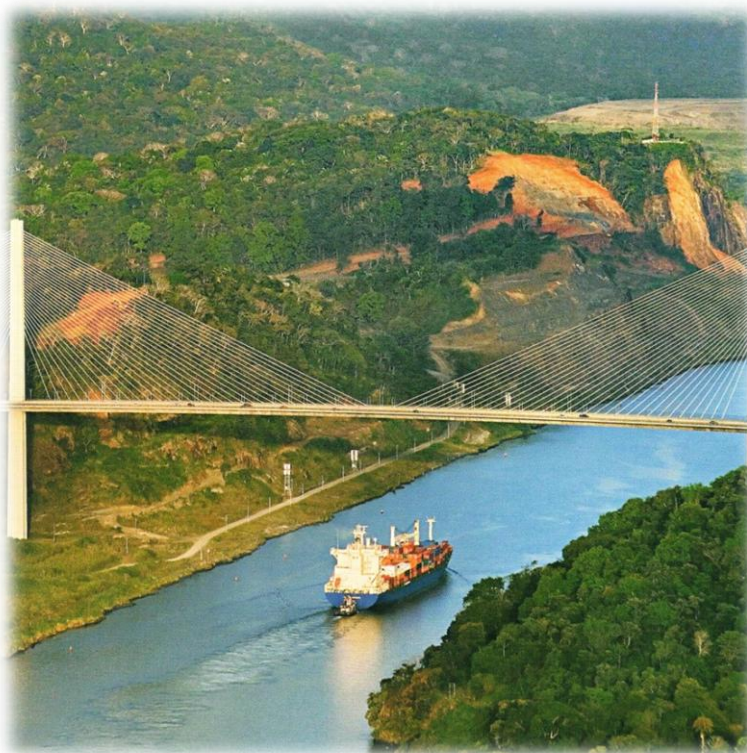
V závere oceníme konkrétne a adresne deti za rozvíjanie kreativity, tvorivosti, aktivity a iné. Deti majú možnosť povedať, ako oni vnímali hodinu, či sa cítia lepšie oproti začiatku hodiny, čo ich zaujalo.

Podnetné postrehy a zhodnotenie (2012/2013)

„Skutočná láska začína tam, kde za to nič nečakáš.“

(A. de Saint-Exupéry)

„Sláva je snehčnica s kriklavou korunou zo zlata, ktorá nevoní. Ale priateľstvo je živá ruža dýchajúca vôňami každého lístku.“ (O.W.Holmes)

Sebahodnotenie žiaka: „Hodnotím sa „tak medzi“. Chcel by som sa lepšie učiť a pripravovať.“

Milý Juraj, máš za sebou kus práce, ktorú si v geografii urobil. Odkedy si prišiel do našej triedy postupne si sa stále viac a viac zlepšoval. Nielen pracovné úlohy, ale aj písomky sa Ti darili vždy lepšie. Tvoj projekt o Panamskom prieplave si výborne spracoval, vedel si hovoriť k téme bez papiera, poskytol si nám aj nezvyčajné informácie a rekordy o tejto oblasti a vedel si odpovedať na otázky spolužiakov. Keď si na hodine niečo povedal, bolo to k veci a bolo vidieť, že tomu rozumieš. Spočiatku sme prekonávali Tvoje obavy, strach zo zlyhania. Ale vždy som vedela, že to dokážeš a ak som Ťa na niečo upozornila, všetko si načas dorobil. Si citlivý a dokážeš pochopiť druhých, lebo vieš, čo je to, keď je niekomu „blbo“. Viem, že to chce ešte čas, aby si sa cítil v triede úplne bezpečne, a aby si veril tomu, že tí druhí Ťa majú radi. Prajem Ti oddych počas prázdnin a teším sa nové zážitky, ktoré nás čakajú aj v ďalšom šk. roku.

2.3 UKÁŽKA ROZVOJA POZITÍVNEHO HODNOTENIA V PROJEKTOVOM UČENÍ

Projekty k Južnej Amerike.

Súťaž o najlepšiu fotku z oblasti Strednej Ameriky

Názov : Súťaž o najlepšiu fotku z oblasti Strednej Ameriky

Od 28. December 2009 **do** 18. marec 2010

Popis

Vyhlasujem súťaž o najlepšiu fotku Ameriky. Tvojou úlohou bude vyhľadať fotky, na ktorých je zachytená príroda z oblasti Strednej Ameriky. Môžeš priniesť max. 3 fotky. Ku každej fotke treba vymyslieť aj jednoduchý komentár. Následne na hodine všetky fotky budú žiakom prezentované aj s možnosťou hlasovať o fotkách. Vyhráva fotka, ktorá získa v hlasovaní najväčší počet bodov. Výherca dostane sladkú odmenu:)

Fotky od každého žiaka sa pripnú s komentármi na nástenku a na pomocnom hárku bude možnosť hlasovať za najoriginálnejšiu fotku.

Projekt o štáte Južnej Amerike.

Názov : Projekt o štáte Južnej Amerike.

Od 28. December 2009 **do** 28. December 2010

Popis

Vyber si jeden štát Južnej Ameriky a spracuj o tom projekt aj s otázkami pre spolužiakov na záver. Otázky pre spolužiakov si priprav zvlášť na papier. Projekt musí obsahovať zdroje, ktoré si použil, musíš mať pripravené okienko rekordov alebo zaujímavých faktov z danej oblasti.

Každý žiak pred prezentáciou projektov dostane hárok s menným zoznamom žiakov a hodnotí projekt svojho spolužiaka od 0 po 10 bodov. Všíma si prezentačné zručnosti žiaka, mieru zaujímavosti a výstižnosti projektu a grafickú stránku. V závere si učiteľ vyzbiera hodnotiace hárky, môže poprosiť jedného zo žiakov, aby sčítal body jednotlivým prezentujúcim a po skončení prezentácií urobí učiteľ so žiakmi krátku reflexiu. Po odprezentovaní všetkých projektov sa po tematickom celku urobí slávnostné vyhodnotenie napr. s typickou gastronomickou pochúťkou Južnej Ameriky (Bonbony Brigadeiro).

Recept:

1 kondenzované mlieko sladené, zahustené – Salko, 3 PL kakaa, 30 g masla na obalovanie (čoko ryža, kakao, kokos).

Postup:

Do panvice dáme kondenzované mlieko, pridáme 3 PL preosiateho kakaa a maslo. Na miernom ohni povaríme cca 8-10 minút od bodu varu. Stále miešame. Keď to začne hustnúť, tak odstavíme z ohňa. Celú zmes prelejeme na tanier a necháme vychladnúť. Po polhodinke malou lyžičkou odkrajujeme z masy a formujeme guľky, obalíme v obalovacej zmesi. Uložíme do papierového košíčka a dáme chladieť do ľadničky.

2.4 POZITÍVNE VÝSLEDKY PRIESKUMU V OBLASTI SLOVNÉHO HODNOTENIA U ŽIAKOV

V minulosti sme v našej praxi skúmali význam slovného hodnotenia u detí dotazníkovou metódou, pričom dotazníky sme distribuovali do piatich bratislavských škôl v rozličných obvodoch v období od marca 2013 do januára 2014. Z nášho výskumu sa nám ukázali niektoré dôležité výstupy, ktoré v našej osvedčenej pedagogickej skúsenosti uvádzame ako podporné stanovisko pre používanie a rozšírenie slovného hodnotenia v praxi.

2.4.1 POPIS VÝSKUMU

Náš výskum sa zaoberal problematikou dôležitosti hodnotenia u detí v základných školách. Na Slovensku v školách stále prevláda 5 stupňová klasifikácia a ak sa objaví aj slovné hodnotenie, nemusí mať pre dieťa vždy výpovednú hodnotu. V školách sa zvyšuje počet detí s rôznymi poruchami učenia a správania, detí nachádzajúcich sa v ťažkých životných podmienkach a situáciach. Preto by súčasné hodnotenie bolo vhodné doplniť slovným hodnotením, nakoľko tradičná klasifikácia nevyhovuje potrebám všetkých detí. Využívanie nenásilnej komunikácie, správne hodnotenie, vedenie a motivovanie žiaka na základe analýzy odpovedí respondentov je predmetom celého nášho výskumu. Naším cieľom bolo zistiť, aký vplyv má hodnotenie na žiakov, ako sa v praxi uplatňuje hodnotenie na školách a ako ho vnímajú deti. V súvislosti s tým bolo cieľom aplikovať teoretické poznatky modernej pedagogiky a aktuálnej školskej legislatívy do praxe a zároveň ich doplniť empirickými skúsenosťami a poznáním získaným z postojov detí, z analýzy slovných hodnotení a porovnaním výsledkov jednotlivých škôl. Chceme teda poskytnúť komplexnejšie informácie o vplyve hodnotenia na kvalitu edukáciu.

Skúmanú vzorku tvorilo spolu 183 detí z 13 tried v 5 základných školách. Respondenti boli vybraní zo všetkých obvodov Bratislavy. V našom dotazníku sme neskúmali gender a jeho vplyv na skúmanú problematiku, ale určite by to bol vhodný námet pre ďalší výskum. Zamerali sme sa na žiakov nižšieho sekundárneho vzdelávania, rozličných ročníkov. V našom výskume sme použili dotazníkovú metódu s otvorenými aj s uzavretými položkami. Administrácia dotazníkov bola respondentom uskutočnená cez triednych učiteľov bez osobitných pokynov. Zaujímala nás spontánna odpoveď detí a ich vybudované vnútorné presvedčenia.

V rámci výskumu sme vychádzali aj z analýzy zozbieraných slovných hodnotení z rozličných alternatívnych škôl a z rozhovorov s triednymi učiteľmi. Do nášho výskumu sa podarilo zaradiť aj jednu triedu 6.B zo ZŠ BA III., v ktorej prebiehalo celoročné slovné hodnotenie.

2.4.2 VÝSLEDKY A ICH INTERPRETÁCIA

Z celého výskumu vyberieme iba tie položky, ktoré mali súvis s našou témou a skúsenosťou. Uvedomujeme si, že skúmať problematiku hodnotenia u detí je závislé od mnohých faktorov ako napr. premenlivosť a nestabilita detského vnímania, nedostatočná verbálna zručnosť, variabilita chápania pojmov u detí a pod. Potvrdila sa však zároveň náročnosť práce s deťmi stredného školského veku na prístup a citlivosť učiteľa. Rozhovormi s triednymi učiteľmi skúmaných ročníkov sme si doplnili poznatky o ďalšie informácie o prospechu a úrovni tried a respondentoch. V pohľade detí na sebahodnotiace otázky 1, 2, 3 v porovnaní s hodnotením ich triedneho učiteľa môžeme usúdiť, že deti sa vnímali oveľa pozitívnejšie, ako ich vnímal triedny učiteľ.

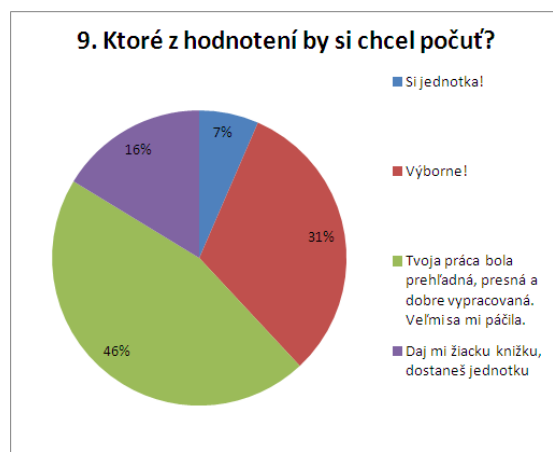
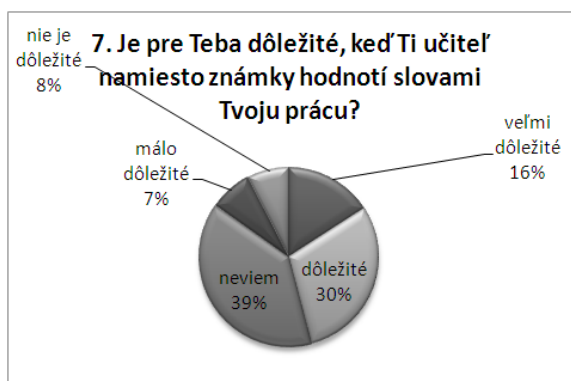
V učení sa považuješ za:	výborného žiaka	dobrého žiaka	priemerného žiaka	slabého žiaka
Zastúpenie	13%	45%	36%	6%
V správaní sa považuješ za:	dobrého žiaka	bežného žiaka	problémového žiaka	veľmi problémového žiaka
Zastúpenie	32%	59%	8%	1%

Tabuľka 1 Percentuálne zastúpenie odpovedí žiakov na otázku č. 1 a 2

Prameň: vlastný návrh

V tabuľke č. 1 vidíme, že žiaci sa vnímajú vo všeobecnosti v učení lepšie ako v správaní. Prevažná väčšina žiakov (94 %) je presvedčených, že majú výborné, dobré alebo priemerné výsledky, čo nie vždy súhlasilo s popismi triednych učiteľov. Zaujímavé je, že v správaní je táto pozitívna tendencia ich presvedčenia o sebe iba o málo nižšia (91 %). Viac ako 9 % žiakov sa však označuje za problémových, čo je z hľadiska negativistického sebaopímania dieťaťa v tomto období pomerne málo. Z rozhovorov s učiteľmi vieme, že nie všetci problémoví žiaci sa označili za problémových a naopak, niektorí žiaci vnímaní učiteľom pozitívne sa za problémových označili.

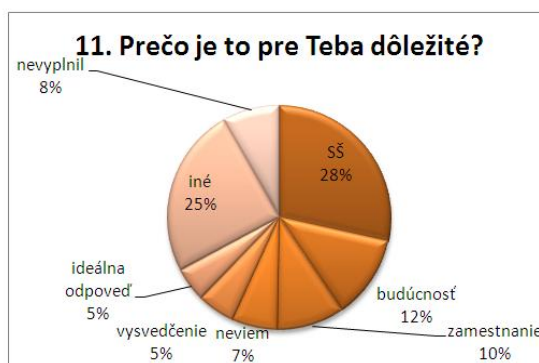
Na 6. otázku z nášho dotazníka, v ktorej mali žiaci možnosť vyjadriť sa, aké to pre nich je, keď dostali alebo nedostali pozitívne ocenenie. Viac ako 16% detí vôbec na otázku neodpovedalo. Asi 25 % detí malo problém ocenenie prijať, pretože reagovali, že to bolo pre nich *zvláštne*, *divné*, alebo napísali *neviem*. Ostatné deti uviedli, že to pre nich bolo *povzbudzujúce*, *motivujúce*, *príjemné*, *super*, *ok* a i. Môžeme predpokladať, že ak sa deti s pozitívnym ocenením často nestretávajú, musí byť pre nich ťažké vyjadrovať sa k tomu, aké to pre nich je. Podobne aj položka č. 7 sledovala, ako dôležité je slovné hodnotenie pre žiaka (graf 1). Výsledky poukazujú na to, že 39 % žiakov nevie špecifikovať dôležitosť, keďže slovné hodnotenie pravdepodobne nepoznajú. Takmer polovica žiakov to považuje za *dôležité* alebo *veľmi dôležité*, čo by mohlo predstavovať pozitívny krok k doplneniu klasifikácie slovným hodnotením.

Graf 1 Prehľad o percentuálnom zastúpení odpovedí žiakov na položku č. 7 a 9.

Prameň: vlastný návrh

Položka č. 9 sleduje preferencie typov hodnotení a hodnotiacich výrokov, s ktorými sa žiaci môžu bežne stretávať. Môžeme vidieť posun u žiakov, že očakávajú od učiteľov oveľa viac ako len jednotku v žiackej knižke. V súlade s potrebami ich vývinového štádia (Erikson 2002 In Veselský, 2011) môžeme spomenúť potrebu slovného popisného hodnotenia. 31 % odpovedí *Výborne!* by sme mohli vysvetliť ako prechod medzi klasifikačným a popisným slovným hodnotením (graf 1).

Graf 2 Prehľad o percentuálnom zastúpení odpovedí žiakov na položku č. 10 a 11.

Prameň: vlastný návrh

Položky 10 a 11 nadväzovali na celý rad predošlých otázok a sumarizovali hlavnú myšlienku dotazníka – prečo žiak preferuje dané hodnotenie. Predovšetkým sme sa opäť utvrdili v tom, že pre žiakov je klasifikácia mimoriadne dôležitá, resp. ako ukážeme v ďalších položkách, je výrazne závislá od toho, ako ju vnímajú učители a rodičia. Iba 8 % žiakov nepovažuje klasifikáciu za dôležitú, všetci ostatní ju naopak hodnotia pozitívne (graf 2). Pri skúmaní dôvodov, prečo je pre žiakov klasifikácia dôležitá, sme mali možnosť sledovať prevažne tieto opakujúce sa odpovede: *budúcnosť*, *zamestnanie*, *stredná škola*, *vysvedčenie* (graf 2). Tieto odpovede však považujeme z hľadiska priorit detského sveta za prevažne naučené. Deti v tomto období málokedy myslia na

budúcnosť, vysvedčenie je často pre nich vzdialené, zamestnanie v nedohľadne a o strednej škole často nemajú predstavu ešte ani v druhom polroku deviatego ročníka. Možno teda predpokladať, že tieto dôvody sú prevzaté zo sveta ich najbližších dospelých.

2.4.3 ZÁVERY VÝSKUMU

Vyhodnotenie a analýza výskumu, ktorý sme realizovali nám ponúka odpovede na nasledovné otázky. Prvá otázka: „*Ako vnímajú žiaci hodnotenie a hodnotiace postoje učiteľov ich správania, práce a osoby?*“ bola zodpovedaná analýzou položiek 1-3. Z analýzy vyplýva, že deti vnímajú svoje učenie a správania pozitívne, možno povedať, že niekedy až nekriticky. Žiaci majú však problém verbalizovať svoje postoje a názory na otvorené otázky a teda sebahodnotenie je pre nich náročné, keďže k tomu nie sú vedení.

Druhou otázkou: „*Dostáva sa deťom potrebná pozitívna spätná väzba na ich prácu od učiteľov?*“ sme zisťovali nakoľko sa deťom dostáva pozitívna podpora na ich osobu a prácu. Oveľa častejšie učitelia oceňujú prácu ako dieťa samotné. Nie je ľahké dieťaťu otvorene povedať, že ho máme radi, že nám na ňom záleží, hoci očakávame, že si to dieťa domyslí. Samotní učitelia a rodičia neboli sami v takomto systéme vychovávaní a vedení, a preto sa im oveľa ťažšie poskytuje verbálna podpora dieťaťu a jeho práci. Hoci sa deťom dostáva pozitívnej spätnej väzby, ale nakoľko je to najdôležitejší motivačný činiteľ (Matějček, 2007, 2008, Veselský, 2011), je potrebné v tejto oblasti urobiť ešte oveľa väčší posun smerom k jasnejšiemu, popisnejšiemu a presvedčivejšiemu oceňovaniu.

Tretou otázkou: „*Aký typ hodnotenia deti uprednostňujú?*“ sme chceli zodpovedať na to, ktoré hodnotenie deti najviac preferujú. Výskum nás prekvapil tým, ako veľmi je klasifikácia u detí zakorenená a dôležitá, keďže ju absolútna väčšina označila za dôležitú, aj keď nevedeli dostatočne vysvetliť, prečo je to tak.

Prostredníctvom výskumu sme dostali reálny obraz hodnotenia na vybraných základných školách ako aj poznanie, že pozitívne slovné hodnotenie a motivácia sú pre deti dôležité a majú výrazný vplyv na ich harmonický rozvoj.

ZÁVER

Slovné hodnotenie je komplexným verbálnym opisom stavu dieťaťa, ktoré podnecuje žiaka kráčať dopredu a pracovať na sebe. Prostredníctvom správneho a motivujúceho slovného hodnotenia začína žiak vnímať učenie ako niečo radostné. Dôležité je žiaka neponížiť a nezosmiešniť pri popise jeho práce a konštruktívnu kritiku vyvážiť vyjadrením dôvery a povzbudením. Hodnotením si má žiak vytvárať skutočný obraz o sebe a byť usmerňovaný vo svojej činnosti tak, aby sa rozvinul v harmonickú osobnosť. Ak sú dieťaťu či už v škole, alebo doma pridelované nesprávne hodnotenia a nálepky, stráca motiváciu a často nesprávnemu hodnoteniu uverí. Veľmi dôležitým sa javí u dieťa rozvíjať aj sebahodnotenie, ktoré ho učí vyjadrovať svoje pocity, kriticky hodnotiť svoju prácu.

Naša práca sa zaoberá významom a zmyslom slovného hodnotenia a tým poukazuje na potrebu vytvárania pozitívnych vzťahov medzi učiteľom a žiakom a medzi žiakmi navzájom. Práve pozitívne vzťahy majú veľký vplyv na harmonický rozvoj dieťaťa a dodávajú mu chuť do práce. Školské známky odrážajú vedomosti, schopnosti a nadanie žiakov, ale neodrážajú úsilie a pokrok, čím rozdeľujú žiakov na víťazov a porazených. Menej schopní a výkonní žiaci strácajú možnosť na zlepšenie známok. Klasifikácia používajúca len jedno výkonné kritérium stráca zmysel. Navodzuje súťaživú a nie spolupracujúcu klímu v triede. Je dôležité známku doplniť aj slovným komentárom, zdôvodnením, čiže slovným hodnotením. Najmä ak ide o dlhšie časové obdobie. Výhodou je dialóg, keď učiteľ hodnotí nielen aktuálny stav: úroveň vedomostí, zručností a správanie, ale hľadá spolu so žiakom možnosti zlepšenia sa a spôsob ako to dosiahnuť. V porovnaní s klasickou formou klasifikácie je slovné hodnotenie pre žiaka omnoho podnetnejšie, inštruktívnejšie a perspektívnejšie. Má motivujúci účinok a veľkú výpovednú hodnotu. Žiak nepocituje strach zo zlej známky, odstraňuje normatívnosť hodnotenia a prispieva k humanizácii vzdelávania. Kritika sa dá slovami zjemniť a je vhodné uviesť ju pozitívnym hodnotením. Je však pomerne náročné, najmä pre začínajúcich učiteľov. Pre učiteľa sa tak otvára veľký priestor pre výchovu a vedenie žiaka. Na druhej strane je tradičná klasifikácia hlboko zakorenená v deťoch a rodičoch, aj keď nezohľadňuje osobitosť žiaka a nemá výpovednú hodnotu o tom, ako sa žiak usiluje, ako pracuje, aké má schopnosti a zručnosti, alebo problémy. V tomto smere moderná pedagogika a legislatíva poukazujú na to, čo všetko máme v rukách, čo môžeme použiť a zároveň, čo v praxi chýba. Mnohé alternatívne školy na Slovensku spolu so školami v zahraničí nám môžu slúžiť ako dobrý príklad použitia modelu slovného hodnotenia, ktoré je spätnou väzbou pre rodičov o žiakovom pokroku a jeho výsledkoch. Ich výpovedná hodnota je veľká a tento model zároveň vyzdvihuje dôležitosť komunikácie rodičov, učiteľov a žiakov s cieľom dosiahnuť reálny a pravdivý obraz o dieťati.

Ak učiteľ dokáže zmeniť svoj prístup k hodnoteniu dieťaťa a viac využívať správne slovné hodnotenie, stáva sa skutočným pedagógom, ktorý môže sledovať, ako jeho žiaci pri ocenení a povzbudení rastú. A to je pre neho najväčšou odmenou.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. ČECHOVÁ, B. 2009. *Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí*. Praha : Portál, 117 s. ISBN 978-80-73673-88-8.
2. ERIKSON, E. 2002. *Detství a společnost*. Praha : Argo, 390 s. ISBN 80-72033-80-8.
3. FONTANA, D. 2003. *Psychologie ve školní praxi*. Praha : Portál, 383 s. ISBN 80-7178-626-8.
4. JURČOVIČOVÁ, M. 2007. *Analýza školského systému Kanady*. Závěrečná písemná práce. Bratislava : PriFUK, 46 s.
5. KAPRÁLEK, K. – BĚLECKÝ, Z. 2004. *Jak napsat a používat individuální vzdělávací program*. Praha : Portál, 138 s. ISBN 80-7178-887-2.
6. KOLÁŘ, Z. – ŠIKULOVÁ, R. 2009. *Hodnocení žáků*. Praha : Grada, 200 s. ISBN 978-80-2472-834-6.
7. KOMENSKÝ, J. A. 2004. *Jak se učit*. Praha : Mladá fronta, s.124. ISBN 80-204-1123-2.
8. KOŠŤÁLOVÁ, Š. a kol. *Školní hodnocení žáků a studentů*. Praha : Portál, 2008. 151 s. ISBN 978-80-7367-314-7.
9. KRIŽO, V. 2013. *Vplyv slovného hodnotenia na edukáciu problémových detí*. Bratislava : PdF UK. 84 s.
10. LANG, G. – BERBERICHOVÁ, CH. 1998. *Každé dítě potřebuje speciální přístup*. Praha : Portál, 146 s. ISBN 80-7178-144-4.
11. MATĚJČEK, Z. 1996. *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Praha : Portál, 143 s. ISBN 80-7178-494-X.
12. MATĚJČEK, Z. 2008. *Co děti nejvíc potřebují*. Praha : Portál, 108 s. ISBN 978-80-7367-504-2.
13. MATĚJČEK, Z. 2007. *Po dobrém nebo po zlém?* Praha : Portál, 109 s. ISBN 978-80-7367-270-6.
14. PREKOPOVÁ, J. 2009. *Pevné objetí*. Praha : Portál, 199 s. ISBN 978-80-7367-614-8.
15. ROSENBERG, M. B. 2012. *Nenásilná komunikace*. Praha : Portál, 224 s. ISBN 978-80-262-0141-0.
16. SATIROVÁ, V. 2006. *Kniha o rodině*. Praha : Práh, 357 s. ISBN 80-7252-150-0.
17. SLAVÍK, J. 1999. *Hodnocení v současné škole*. Praha : Portál, 192 s. ISBN 80-7178-262-9.
18. VÁGNEROVÁ, M. 2005. *Vývojová psychologie I*. Praha : Karolinum, 467 s. ISBN 80-246-0956-8.
19. VALIŠOVÁ, A. a kol. *Pedagogika pro učitele*. Praha : Grada, 2008. 402 s. ISBN 978-80-247-1734-0.
20. VESELSKÝ, M. *Pedagogická psychológia*. Bratislava : PF UK, 2011. 185 s. ISBN 978-80-223-2986-6.

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Ukážka priebežného slovného hodnotenia e-mailom.

Príloha 2 Slovné hodnotenie u nadaného žiaka s nízkym sebavedomím.

Príloha 3 Rozličné formy slovných hodnotení v alternatívnych školách.

Príloha 4 Dotazník školského hodnotenia.

PRÍLOHA 1: Ukážka priebežného slovného hodnotenia e-mailom.

25. mája 2010

dana<danag@gmail.com>

Srdečne pozdravujem,

rada by som využila čas blížiaceho sa konca školského roku a vyjadrila svoju radosť z práce a usilovnosti Vašej dcéry Andrei. Dnes na hodine geografie som ju pochválila za pekne a zodpovedne vypracovaný projekt o Južnej Amerike. Musím povedať, že už od začiatku vnímam jej prácu a usilovnosť ako veľké obohatenie triedy i mojej práce. Vidím a vnímam veľmi pozitívne jej ochotu pracovať s nasadením a húževnatosťou, ktorá ma vždy ako učiteľa povzbudí a poteší v mojej práci. Musím povedať, že Ad'a ma veľakrát svojou prácou v tomto roku príjemne prekvapila. Jej výsledky svedčia o ochote pracovať na sebe a zlepšovať sa. Chcem aj Vás povzbudiť (aj seba), aby sme ju dostatočne podporovali, nakoľko vidím, že niekedy trpí neistotou, či dokáže splniť danú úlohu, napísať dobre test a často práve strach zo zlyhania jej znemožní dosiahnúť lepšie výsledky. Práve naše povzbudenie a podpora jej môže pomôcť, aby si viac verila a s odvahou prekonávala ťažkosti či už v geografii, alebo v iných životných situáciách.

S Andreou som spokojná a nebojím sa drobných neúspechov, je to i otázka trpezlivosti a dôvery z našej strany.

Do skorého stretnutia

S úctou

D. Glatznerová
učiteľka geografie

Podnetné postrehy a zhodnotenie (2008/2009)

*Rozdávaj úsmev! Niet človeka, čo by
naň nebol odkázaný. Nikdy nevieme,
koľko dobra môže urobiť jednoduchý
úsmev.
(J Roosvelt)*

Meno: Martin, 5.A

Polročné známky:

Písomná práca: 1
Ústne odpovede: 3, 1, 1, 2
Práca na hodine : 1, ++

Pozitívne postrehy:

K Tvojej práci na hodinách: aktívne si sa na hodinách zapájal, vždy si sa vedel orientovať na mape. Z Tvojej práce žiari pohoda a istota. Veľmi si cením aj trpezlivosť a odvahu zlepšovať sa a ísť dopredu. Zodpovedne si sa pripravoval na hodiny, Tvoje projekty boli vždy pútavé, pripravené z viacerých zdrojov, s bohatým fotografickým materiálom a s vlastnými pozorovaniami a ja si to, Maťo, naozaj vážim. Ako som Ti to aj povedala, Tvoja vzácna povaha a pokoj Ti veľmi pomáha podať dobrý výkon aj pri ústnych odpovediach a písomkách.

Podnety k práci na sebe:

Všetko chce rásť! Ešte je vždy čo zlepšovať. Budeme v budúcom roku trochu pracovať na sprehládení zápisu poznámok a jasnejšej úprave, ale to sú len malé kozmetické úpravy:)

Záver:

Maťo, nenašla som zatiaľ jednu fotku, na ktorej by z Tvojej tváre nevyžaroval úsmev. Nevieš si ani predstaviť koľkokrát práve Tvoj úsmev a pokoj v tvári mi dodalo silu, keď som prežívala ťažkosti, alebo som nemala dobrú náladu. Bol si obdarovaný množstvom vzácných darov, ale ich cena spočíva v tom, ako ich využiješ pre druhých. Vieš sa smiať a zabávať, vieš skákať po stromoch a naháňať učiteľov s kýblom vody:), ale vieš s rovnakým nadšením urobiť dobrý skutok alebo niekomu pomôcť, keď Ťa o niečo žiada. Veľmi si to vážim a si pre mňa osobitným povzbudením...

PRÍLOHA 3: Rozličné formy slovných hodnotení v alternatívnych školách.

VZOR 1 – slovné hodnotenie v americkom systéme.

John Doe Grade 03
WOODSTOCK ELEMENTARY SCHOOL

Homeroom: Ponte 06-14-2005

GRADING SCALE	CODE FOR EFFORT
A = Outstanding	1 - Excellent
B = Above Average	2 - Satisfactory
C = Average	3 - Unsatisfactory
D = Below Average	
F = Unsatisfactory	

	Attendance	
	04-05-2005 To 08-08-2005	Year To 08-08-2005
Absences	5.00	16.00
Tardies	1.00	3.00

Subject	1st	2nd	3rd	4th
Reading 3				
• Comprehension	C	C	C+	C+
• Reading Strategies	C	C+	C+	C+
• Effort	B	B	B	B+
Writing 3				
• Editing/Mechanics	C-	C	C+	C+
• Writing Fluency	C-	C	C+	B-
• Effort	C+	B-	B-	B-
Spelling 3				
• Daily Usage	C	C	C+	C+
• Spelling Tests	B	C+	C+	B-
• Effort	C	C	B-	B-
Penmanship 3				
• Print/Cursive	C	C+	B+	B
• Effort	B	B+	B+	B+
Mathematics 3				
• Math Tests	B	B	B+	B+
• Applies Skills/Concepts Through Daily Classwork	B-	C+	C+	C+
• Effort	B	B-	B	B+
Science 3				
• Science	B-	B-	B-	B
• Effort	B	B	B	B
Social Studies 3				
• Social Studies	B	B	B-	B-
• Effort	B	B	B-	B
• Applies Skills/Concepts Through Daily Classwork	B	B	B-	B
• Completes Homework on Time	B	B	B+	B+
• Follows Directions	A-	A-	A-	A-
• Completes Work	A-	A	A	A
• Cooperates w/ Peers	B+	B	B+	B+
Work Habits 3				
• Daily Agenda Use	2	1	1	1
• Conduct	2	2	2	2
• Completes Homework on Time	A	A	A	A
• Finishes Class Work on Time	2	2	2	2
• Follows Directions	2	2	2	2
• Listens Attentively	2	2	2	2
• Shows Initiative	2	2	2	1
• Shows Pride in Work	2	2	2	1
• Takes Correction Well	2	1	1	1
• Works Well Independently	2	2	2	2
• Works Neatly	2	2	1	1
Social Development 3				
• Cooperates w/ Peers	2	2	2	2
• Is Dependable	2	2	2	2
• Polite and Considerate	2	1	1	1
• Respects School/Personal Property	2	1	2	1
• Exercises Self Control	2	2	2	2
Art 3				
• Art	2	2	1	1
Music 3				
• Music	1	1	2	1
PE 3				
• Gym	2	2	2	2

Narratives

1st: First Quarter Jeff is a good student who has made several gains this marking period. He is listening more attentively and also working neatly. His effort has improved in almost all areas. He will need to work hard to keep his math grades up.

2nd: Second Quarter Jeff's effort has improved this quarter in many areas. He is more willing to try before accepting help. Money and elapsed time were difficult math concepts for Jeff this quarter. He should continue to work on Math facts each day at home, as this will help him with his fluency on addition, subtraction, and newly introduced multiplication facts. Reading daily at home will benefit Jeff in many areas.

3rd: Third Quarter Jeff continues to bring an air of excitement to our classroom. He is creative, social and very polite. Inconsistent effort and incomplete assignments have hindered Jeff's progress this quarter. We will continue to address these issues as well as writing fluency. Reinforcement of math concepts at home will build confidence with basic skills.

4th: Fourth Quarter Jeff has made gains in Writing Fluency and Reading Strategies this quarter. We will continue to focus on Writing Fluency and Reading Comprehension so that Jeff will continue to improve. Jeff should work on multiplication facts and reading at home. This will help tremendously in the classroom. I am pleased with Jeff's increased participation in class discussions and lessons.

VZOR 2 – rozličné formy hodnotenie nadaného žiaka a jeho vývin v od Židovskej materskej škôlky v Bratislave až po Základnú školu pre mimoriadne nadané deti v Bratislave s výrazným zameraním na sebahodnotenie.

Academický/intelektuálny rozvoj

1. I Devote myself.

N ^{0/1}		
------------------	--	--

1. PeKne sa modlim

2. I say the Hebrew alphabet presented.

V ^{0/1}		
------------------	--	--

2. Viem hovoriť hebrejskú abecedu

3. I recognize the Hebrew letters studied.

V ^{0/1}		
------------------	--	--

3. Viem čítať hebrejské písmena

4. I know the Hebrew Language presented.

V ^{0/1}		
------------------	--	--

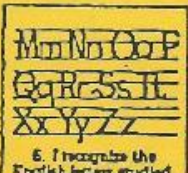
4. Rozumiem hebrejské vetý ktoré sme sa naučili

5. I say the English alphabet presented.

V ^{0/1}	V ³	
------------------	----------------	--

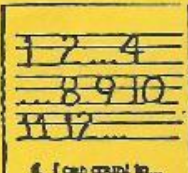
5. Viem hovoriť slovenskú abecedu

6. I recognize the English letters studied.

V ³		
----------------	--	--

6. Viem čítať slovenské písmena

7. I can count to...

V ^B		
----------------	--	--

7. Viem čísla do 1.000

8. I recognize shapes and colors.

V ³		
----------------	--	--

8. Rozoznám geometrické tvary a farby

9. I am interested in books and stories.

V ^{0/1}	V ³	
------------------	----------------	--

9. Zauímajú ma knihy a rozprávky

10. I work independently.

Z ^{0/1}	N ³	
------------------	----------------	--

10. Pracujem samostatne

11. I use scissors and materials.

N ^{0/1}	N ³	
------------------	----------------	--

11. Správne používam pomôcky a materiál

12. I remember to sing and dance.

V ^{0/1}	V ³	
------------------	----------------	--

12. Zapíjam sa do spievania a hier

POZNAMKY: Majo is an intelligent, friendly child with an inquisitive mind and a good heart. He has difficulty with self-control and on concentrating quietly for any length of time, making it easier for him to play alone than with others. His self-esteem is far below his exceptional abilities, but with lots of love & positive reinforcement, he can accomplish almost anything!

cm

MAJKO MÁ VEĽNÍ DOBRÚ PAMÄŤ. RÁD POČÚVA A ŽIVO SA ZAUJÍMA O NEVE VEČI. NERÁD PREHRÁVA, CHCE BYŤ V KOLEKTÍVE DETÍ. VÉDY MA PEVOU MIESTE. TREZELIVOSŤ TREBA EŠTE STÁLE VŠETROVAŤ.

SLOVENSKY JAZYK

UČIVO Pravopis slov s tvrdými a mäkkyými spoluhláskami, mäkkyé slabiky. Zo slov druhov, podstatné mená, prid. m. Slovesá. Obsah prečít. Članku viem povedať.

ŠTUDENT Slovneidruhový mu idu celkom dobre.

UČITEĽ Teší ma Majka, že sa Torte vedomosti stále zlepšuju, veľký pokrok si urobil v písaní diktačív.

MATEMATIKA

UČIVO Sčítovanie, odčítovanie s prechodom cez desiatku (aj dvadsiť, etc.). Základy násobky, delenia. Riešim ťažké slovné úlohy. Poznám všetky bodnamičky. Poznám štvorec, obdĺžnik, trojuholník.

ŠTUDENT Delenie si maš dobre, ovládam dobre.

UČITEĽ Matematiku ovládaš veľmi dobre, máš dobrý log. myslenie - niekedy Ti chýba pokornosť a brnkosť.

PRVOUKA

UČIVO Dvo ovie stromy, ich plody, učim malovať, kresliť, rísať, farbiť. Izbové nariadenia. Kontrata okolo nás, do máce vďaky. Choroba a zdravie. Hyg. zásady, aj ich dodržiavanie.

ŠTUDENT Všetky tie zásady som veľmi hygierne, učim ovládam dobre.

UČITEĽ Torte vedomosti z prvouky sú na vysoko úrovni. Mas zaujímavé potreby a očakávan.

AKO SOM SA TEŠIL/A Z:

PRÍRODOVEDA:	
VLASTIVEDA:	
INFORMATIKA:	
OBOHATENIE:	
VÝTVARNÁ VÝCH:	
TELESNÁ VÝCH:	
HUDOBNÁ VÝCH:	

Moje správanie:

ž: ~~Nesprávaním sa~~ zrovna najlepšie ale ujde to.

u: Miel mi, že dmietaš kamarátov a nechceš sa trochu prispôbiť čočo tá musím napomínať. sa dúfam, že už s tým problém nebude.

V čom sa mi darilo najlepšie:

ž: Najlepšie sa mi asi darilo v informatike na kreslení.

u: Mám aj krásne útonie - úroveň!

podpis žiaka/žiačky:

podpis učiteľky:

ŠKOLA PRE NIMORVIDNÉ, NÁJVIDNÉ DEŤI : GYMNAZIUM
Teplická 7, 831 02 BRATISLAVA

CERTIFIKÁT O ABSOLVOVANÍ PROJEKTOVÉHO VYUČOVANIA

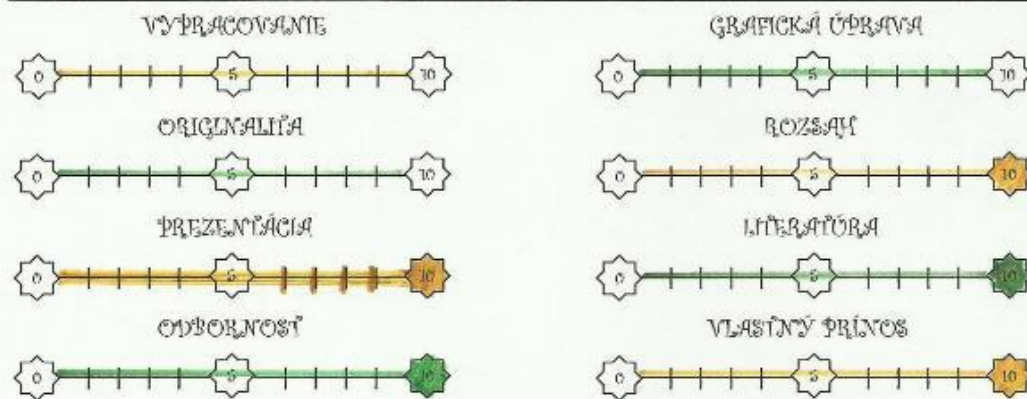
MEŇO:

TÉMA: **Filmová zábava**

TRIEDA: **Tercia A**

ŠKOLSKÝ ROK:

VYHODNOTENIE

CELKOVÉ HODNOTENIE

Maxián napríklad nemoval filmovúju dikciu. Černejem krtá'sč je to reálny príms - narúne katery. Prezentácia máta máti ghyjčeka krásy - medretu štát' nódka, čo je napísané, ako inak to bolo fyje.

KONZULENT

Maxián

TRIEDNY UČIŤEL

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Škola: ŠKOLA PRE MIMORIADNE NADANÉ DETI A GYMNÁZIUM
Teplická 7, 831 02 Bratislava

Trieda: II.A Ročník: druhý Školský rok /
Rok školskej dochádzky: Číslo v tr. výkaze:

VYSVEDČENIE

Majo, úspešne si skončil druhý ročník. Tvoj prístup k práci hodnotím celkovo ako zodpovedný a cieľavedomý. Chvilami si budil dojem ľahostajnosti ku všetkým povinnostiam, no je šťastím, že takéto chvíle sa vždy rýchlo pominuli. Na hodinách slovenského jazyka si podával dobré výkony, osvojil si si všetky slovné druhy, diktáty si písal pomerne dobre. Zlepšil sa i Tvoj písomný prejav. Učivo anglického jazyka si zvládol, ešte máš rezervy k vzťahu k tomuto predmetu. V budúcnosti je potrebné, aby si bol dôsledný, zodpovedný a nezabúdaj si sústavne pomôcky.

Matematika je predmet, v ktorom si podával najlepšie výsledky. Máš výborné logické myslenie a pri sústredení sa si schopný podávať vynikajúce výsledky. S úrovňou vedomostí som u Teba spokojná. Máš dobré poznatky i z prvouky a svoje vedomosti si vhodne rozširoval aj na obohatení.

Si uzavretej povahy, nie vždy sa vieš dohodnúť kamarátsky. Spolužiaci Ťa prijali medzi seba a sú k Tebe kamarátski. Ak im tento vzťah budeš opätovať, nebudeš ubližovať slabším, určite sa aj Ty budeš medzi nimi cítiť výborne.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Škola: ŠKOLA PRE MIMORIADNE NADANÉ DETI A GYMNAZIUM, Teplická 7, 831 02 Bratislava

Trieda: 4.B Ročník: štvrtý Školský rok

Rok školskej dochádzky: štvrtý Číslo v tr. výkaze:

VYSVEDČENIE

Hodnotenie práce žiaka

Milý Majko, máš za sebou štvrtý ročník a čaká Ťa ďalší, možno ešte zaujímavejší. Bude záležať iba na Tebe ako k nemu budeš pristupovať.

Ku predmetom si zachoval dosť ľahostajný postoj, preto Tvoje výsledky neboli najlepšie. Pritom si veľmi rozumný a máš veľký rozhľad. Slovenský jazyk je jedným z predmetov, ktoré neoblubuješ. Je potrebné sa mu viac venovať aj doma, aby si nemal vo vyšších ročníkoch problémy. S anglickým jazykom to bolo iné. Počas celého roka si bol šikovný a výborne Ťi išla komunikácia, precvičovať bude treba písomnú formu. Stále som hovorila, že máš vynikajúce logické myslenie, no práca na hodinách bola striedavá. Keď sa Ťi darilo, pracoval si rád, akonáhle si narazil na nejaký problém, pracovať si prestal. Nevzdávaj sa bez boja. Z vlastivedy a prírodovedy si mal slabšie výsledky, čo bolo zapríčinené slabou aktivitou na hodinách a nepripravenosťou. Je však o Tebe známe, že máš výborný sluch a dokazuješ to aj na hodinách hudobnej výchovy.

V triede Ťa deti berú ako chlapca veselého, toho, ktorý vie rozveseliť. Páči sa mi, že dokážeš skýmkoľvek spolupracovať. Chybou však je, že sa rýchlo nahneváš a vtedy si agresívny. Nesmieš sa nechať tak skoro vytočiť a snaž sa vyhýbať tým, ktorí Ťi nevyhovujú. Ja verím, že to dokážeš a želám Ťi veľa úspechov do budúcnosti.

HODNOTENIE ZA 1. ŠTVRŤROK

Meno žiaka:

Trieda: septima A

PREDMET	VYJADRENIE ŽIAKA / UČITEĽA	Podpis žiaka / učiteľa
Slovenský jazyk	Polkiaľ si pamätám, tak zo SJ ešte nemám známku, ale predmet sa mi páči.	<i>[Signature]</i>
	Nemám, ale dobre doplním jazyky. Mnohé by si tu rade zapísal do školy.	<i>[Signature]</i>
Matematika	Jednu písamku som ešte nepísal z tú druhú som skončil vo Budem sa snažiť	
	Snaž sa. A práve si napísať tú analytiku.	<i>[Signature]</i>
Náuka o spoločnosti	Predmet sa mi celkovo nepáči, z nezapísať to od učiteľa, z nehmky zotrel nemám.	
	Bez známky.	<i>[Signature]</i>
Anglický jazyk	So svojím hodnotením z AJ som spokojný	
	Hľadky na jazyk. Tuba 15% (12) spracovať projekt. Zaujímajú sa 80%	<i>[Signature]</i>
Nemecký jazyk	Absolútne neviem aké mám známky, ale myslím si, že po prečítaní si gramatiky rozumím	
	TRÉBA PÍSŤ 12% VÍZKO JE TAK, LED VI NEPAMÄTÁŤ: DOPIŠŤ TEST 2 LERED A PÍŠŤ 50% = 4	<i>[Signature]</i>
Biológia	Z. Bio. ešte nemám známku, ale predmet sa mi páči	
	treba si prísť napísať TEST a som rada najviac sa Ti Bio páči ☺	<i>[Signature]</i>
Fyzika	Z. fyziky ešte nemám známky ale celkovo sa mi predmet páči	
	Žiadne známky a povoz me koním Ameria na napísané písanky od dátumu písania.	<i>[Signature]</i>

PRÍLOHA 4: Dotazník školského hodnotenia.

Dotazník školského hodnotenia

- **V učení sa považuješ za:**
výborného žiaka – dobrého žiaka – priemerného žiaka – slabého žiaka
- **V správaní sa považuješ za:**
dobrého žiaka – bežného žiaka – problémového žiaka – veľmi problémového žiaka
- **V čom konkrétne vidíš svoje pozitíva alebo negatíva ako žiaka (v učení aj v správaní):**

- **Povedal Ti už niekedy nejaký učiteľ, že Ťa má rád, že mu na Tebe záleží?**
áno často – niekedy – málokedy – nikdy
- **Povedal Ti už niekedy o Tvojej práci nejaký učiteľ, že sa mu páči?**
áno často – niekedy – málokedy – nikdy
- **Ak áno, aké to pre Teba bolo?**

- **Je pre Teba dôležité, keď Ti učiteľ namiesto známky hodnotí slovami Tvoju prácu?**
veľmi dôležité – dôležité – neviem – málo dôležité – nie je dôležité
- **Aké z hodnotení máš najradšej?**
 - a) Jednotku v žiackej knižke
 - b) Pochvalu v žiackej knižke
 - c) Keď Ťa učiteľ ocení pred celou triedou
 - d) Keď Ti učiteľ/ka napíše do písomky alebo povie nejakých pár milých slov.
- **Ktoré z hodnotení by si chcel počuť?**
 - a) Si jednotka!
 - b) Výborne!
 - c) Tvoja práca bola prehľadná, presná a dobre vypracovaná. Veľmi sa mi páčila.

d) Daj mi žiacku, dostaneš jednotku.

- **Je pre Teba dôležité aké máš známky?**

veľmi dôležité dôležité – málo dôležité – nie je to pre mňa dôležité – je mi to jedno.

- **Prečo je to pre Teba dôležité?**

- **Ako sa zmení vzťah učiteľa k Tebe, keď od neho dostaneš negatívne hodnotenie?**

zmení sa k horšiemu – neviem – nezmení sa.

- **Ako sa zmení vzťah rodičov k Tebe, keď dostaneš v škole negatívne hodnotenie?**

zmení sa k horšiemu – neviem – nezmení sa.

- **Ako sa zmení vzťah učiteľa k Tebe, keď od neho dostaneš pozitívne hodnotenie?**

zmení sa k lepšiemu – neviem – nezmení sa.

- **Ako sa zmení vzťah rodičov k Tebe, keď dostaneš v škole pozitívne hodnotenie?**

zmení sa k lepšiemu – neviem v nezmení sa.